

VOITTO TULI KOTIIN

- paimennuksen Suomen mestariksi

Elisa Kotikoski Jackin kanssa

Teksti: Anne Konsti

Jack kohteli tavoilleen uskollisena kunnioittavasti SM-kilpailun texeldaameja radan läpi.

KUVA SEIJA VAHTERA

Suomen paimenkoirayhdistys SPKY ry:n järjestämien vuoden 2021 paimennuksen Suomen mestaruuskilpailujen sankareiksi nousivat kotikentällään, haastavissa olosuhteissa Elisa Kotikoski ja Jack. Kilpailu järjestettiin tänä vuonna 38. kerran. Kisan isäntinä toimivat lampurit Elisa ja Kari Kotikoski. Heillä itsel-

lään on Somerolla turkislammaskatras ja sen lisäksi he auttavat koirineen tarvittaessa suurella texteltilalla, jonka nuoret uuhet toimivat tämän vuoden SM-kilpailuiden kisalampaina.

Tämänkertaiseen SM-kisaan osallistui 27 koiraa ja ohjaajaa. Kilpailu on yksilökilpailu, mutta myös yksi kolmesta karsintakilpailusta maajoukkuepaikkaa

varten ensi vuoden EM-kilpailuihin. Kahden karsintapäivän yhteispistemäärältään 15 parasta jatkoivat perjantain ja lauantain karsinnoista sunnuntain SM-finaaliin. Kisatuomariksi kutsuttu tanskalainen Annette Melhede, itsekin paimenkoira-kilpailija ja -aktiivi, oli tuulisesta säästä huolimatta erinomaisella tuulella. Hän arvosti hyvin järjestettyjä ja aikataulussa rullaavia kisoja suuresti. Varikot ja järjestelyt toimivat hyvien etukäteisjärjestelyjen ja osaavan vapaaehtoishenkilökunnan hyppysissä vaivattomasti. Vaikeusastetta kisaan antaneet suuri pelto ja arvonsa tunteneet texel-rotuiset uuhidaamit karsivat jyvät akanoista. Kilpailun 170 texeluuhua tunsivat oman arvonsa, mutta oikein kohdeltuna ne olivat koirakoille armollisia. SM-kilpailu nousi arvoiselleen tasolle kauden ykköskilpailuna.

Kotikosket järjestivät Suomen mestaruuskisat jo kolmatta kertaa. Heidän tilallaan järjestettiin myös Suomessa ensi kertaa PM-kisat vuonna 2011. Elisa ja Kari Kotikoski kuuluvat kotimaisen paimennuksen kärkikaartiin. He ovat kilpailleet maajoukkueetasolla vuosikautia ja osallistuneet varsin menestyksekkäästi kansainvälisiin suurkilpailuihin niin Manner-Euroopassa kuin Brittein saarilla. Tällä kertaa makean voiton nappasi Elisa Kotikoski oltuaan lähellä tätä himoittua titteliä jo vuosikautia suomalaisen huipupaimennuksen eturivissä. SM-kullan erityiskimallusta lisää se seikka, että Elisa kilpaili omakasvatillaan Jackillä. Vasta 3-vuotias Jack on varsin nuori Suomen mestariksi. Koirassa näkyy niin hyvä perimä kuin huolellinen kasvatus, koulutus ja laaja työkokemus. Yhteistyön pohjana on myös koiran ja ohjaajan sopivuus toistensa työpariksi. Viime vuoden Suomen mestari, lietolainen Anja Lehtiö taipui tiukan taiston jälkeen niukasti kakos- ja kolmossijalle koirillaan BB Coel ja Kemi Rhemy.

SM-voittajan tuuletus.

KUVA SEIJA VAHTERA

SM-finaalin keltanokat Jani Hurme ja Päättymätön Loiste taistelivat itsensä hienosti mestaruuskisan viidensiksi ensimmäisissä SM-kisoissaan. Tässä tapahtumarikas suurijako melkein tehtynä.

KUVA SEIJAVAHTERA

SM-finalistien rivistö.

KUVA SEIJAVAHTERA.

MITEN FINAALIRATA RAKENTUU?

Paimenkoirakilpailujen avoimen (Open) luokan normiradalla kullakin kilpailijalla on radalla aina kerrallaan viisi lammasta, jotka koirakko vie radan lävitse etukäteen sovitun reitin mukaisesti. Suurkilpailufinaali ajetaan vaikeutetulla kansainvälisen tason tuplahaku- ja suurijakoradal-

la, jossa ensin haetaan 10 lammasta (tällä kertaa etäisyys n. 450 m), jätetään ne odottamaan ja käännetään koira hakemaan toiset 10 lammasta eri kohdasta. Nämä kaksi 10 uuden laumaa yhdistetään ja ajetaan kaksien porttien lävitse jakorinkiin (ajomatkan ollessa n. 400 m). Ja-

koringissä 20:sta uuhesta sortteerataan erilleen viisi uuhta, jotka radan päätteeksi häkitetään. Aikaa radan suorittamiseen on annettu n. puoli tuntia. Tällaisen vaikeutetun radan suoritus on aina todellinen taidon näyte ja koiran, lampaiden ja ohjaajan yhteispelin tulos. ■

Paimennuksen SM-finaali 12.9.2021

Tuomari: Annette Melhede, Tanska

Max pisteet 170 p.

sija	Ohjaaja	Koira	Haku1	Nosto1	Luoksetuonti1	Haku2	Nosto2	Luoksetuonti2	Ajo	Suurijako	Häkki	Yht.	OLF
1.	Elisa Kotikoski	Jack	20	10	17	20	10	16	32	18	10	153	93
2.	Anja Lehtiö	BB Coel	20	9	17	16	10	16	32	16	10	146	88
3.	Anja Lehtiö	Kemi Rhemy	18	9	8	20	10	17	34	16	7	139	82
4.	Leo Santeri Käyhkö	BB Zac	15	10	18	15	10	18	35	14	Aika	139	86
5.	Jani Hurme	Päättymätön Loiste	20	9	5	5	10	18	37	19	10	133	67
6.	Anja Lehtiö	Kemi Kesha	20	10	17	1	9	13	38	10	Aika	118	70
7.	Leena Jussila	Valmis Mulder	17	10	15	12	10	15	35	Aika		114	79
8.	Kari Kotikoski	Sammy	17	9	17	15	10	16	23	Aika		107	84
9.	Kari Kotikoski	Glencar Bruce	16	9	15	12	9	16	24	Aika		101	77
10.	Tuula Hietanen	Woollandian Raikuli	8	10	13	14	8	9	30	Aika		92	62
11.	Tuula Hietanen	W. Olavi Sylikuningas	1	6	9	12	9	11	1	Aika	68	48	
12.	Minna Eronen	Farmirekun Liza	15	10	16	5	10	Kesk.					
13.	Elisa Kotikoski	Liz	1	10	17	Kesk.							
14.	Minna Eronen	Nick	20	10	17	14	9	9	21	Disk.			
15.	Jessica Svanljung	Fly	1	7	12	1	7	10	7	Disk.			

SM-voittajat Elisa Kotikoski ja Jack:

Tämän vuoden SM-mestariskoiria Jack on Elisan omakasvatti hänen rakkaasta irlannintuontinarttu Bellistä ja omakasvatti Mustista. Pentu valikoitui puhtaasti värin perusteella – ulkonäkö tai esim. karvan pituus ei sinänsä merkitse Elisalle juuri mitään, mutta jostain syystä hän kun pitää tummemmista koirista, mustanpuhuva Jack iski suoraan sydämeen. Jo kahden päivän ikäisenä oli selvää, kuka pennuista jää kotiin. Muutenkin Jack tunti heti sopivalta. Se oli varhaiskypsä treenaamiselle ja kisasi ensimmäisen kerran Tammissaaren ykkösissä jo vuoden ja 2 kk iässä. Seuraava kisa olikin jo kolmosissa kotitanhuvilla ja kisan kakkospäivänä ylettiin palkintopallille. Jack on siis ollut aikainen, lahjakas ja aina erittäin yhteistyökykyinen ja -haluinen, parannettu versio siinä mielessä itsepäisempään isäänsä Mustiin. Elisa erityisesti painottaa yhteistyökykyä ja koiran sopivuutta itselle, sillä paimentaminen on välillä lajina vaikea, joskus pitkäpiimäinen, jopa raskas ja siinä onnistumiseen tarvitaan lukematon määrä toistoja ja paljon koulutusta ja yhdessä tekemistä. Koirasta on pidettävä ja kemioiden kohdattava, että jaksaa treenata ja tehdä työtä juuri tämän kumppanin kanssa.

Jackin siviililuonne on helppo. Se pitää kaikista, on varsinainen kainaloinen ja tulee toimeen myös muiden koirien kanssa. Sen suurimmat haasteet samoin kuin paras puoli nojaa erittäin vahvaan eläinfiilikseen, mikä joskus saattaa aiheuttaa jumimista, kun koira työstää eläimiä hitaasti ja rauhallisesti. Tämä piirre Jackissa vaatii jatkuvaa työstämistä ja se kuuluu koiran huoltopakettiin treeneissä. ”Vaikka tulokset ovat tänä vuonna olleet varsin vaikuttavat, on silti treenattu liian vähän,” Elisa toteaa. ”Jackilla on kuitenkin luontaisesti erittäin hyvä ote ja rauhoittava vaikutus paimennettaviin eläimiin, mikä monesti auttaa niin töissä kuin kilpailuissa.” Elisa arvostaa koirassaan erityisesti jaksamista, hyvää tuulta ja yrittämistä eli se ei mene tekemättömäksi koskaan, vaikka joskus saattaa kohdata epäreilujakin tilanteita. Ohjaajapalautteen se on aina pystynyt ottamaan hyvin vastaan. ”Olen onnekas, kun olen löytänyt itselleni sopivan koiran, se ei ole helppoa. Täydellistä koiraa ei ole, mutta kun pitää koirastaan ja vain haluaa mennä yhdessä eteenpäin ja tekee työtä lujasti, niin meno kyllä paranee,” Elisa toteaa. ”Paljon on joutunut myös opettelemaan ja hyväksymään asioita niin itsessä kuin koirassa. Kärsivällisyys on tarpeellinen hyve.”

Kisasta jäi mieleen:

Viimeistelytreenit eivät menneet ihan putkeen, koska kisan järjestäjänä yksinkertaisesti ei ollut aikaa. Tämä saattoi olla hyväkin juttu, ettei liikaa treenannut kisojen alla. Karsintojen ensimmäinen päivä oli yliyrittämistä ja kisavireen etsimistä. Rata toi omat haasteensa. Lampaat toimivat, kun niitä kohteli kunnioittaen. Toinen karsintapäivä oli huomattavasti rennompaa. Talkoolaisten joukko oli mieleton. Kotikosket olivat todella kiitollisia siitä, että saatiin tällainen osaava ja motivoitunut porukka rakentamaan SM-kisoja. Kiitos heille ja sponsoreille suuresti!

SM-finaalista jäi Elisalle huippufiilis. Kerrankin sattui oikeaan paikkaan oikeaan aikaan hetki superyhteistyölle. Rata oli

omastakin mielestä hieno. Jännitys jäi juuri sopivalle tasolle. Kun Elisa lähetti koiran ensimmäiseen hakuun, oli hänellä erittäin varma fiilis, että koira nostaa hyvin. ”Kakkoshaun kääntöpaikka oli hiukan erilainen kuin yleensä – ei todellakaan helppo, mutta, mikä upea fiilis, kun koira kääntyi ja lähti suorilta hakemaan toista laumaa. UPEAA! Nyt oltiin molemmat tekemässä tätä samaa rataa. Iso jako meni myös niin, että joo, meillä on tehtävä ja me teemme sen yhdessä. Ei tapeltu, vaan kannustettiin toinen toisiamme. Käskytkin tulivat pehmeämpinä ja kannustavampina. Löydettiin se taianomainen *flow*,” Elisa muistelee. SM-tittelin voittaminen tuntui todella hyvältä, sillä tätä rakasta lajia on harrastanut kauan ja mestaruuden voittaminen omalla koiralla on palkinto sitkeästä yrittämisestä.

AK

Jack J275/18u

mustavalkoinen, pitkäkarvainen uros

synt. 5.3.2018

kasvattaja/omistaja/ohjaaja Elisa Kotikoski, Somero

Jack.

KUVA SEIJAVAHTERA

I	Musti J1978/13u	II	Sammy J1956/10u	III	Ardmor Bob ISDS00/295357
		IIE		IIIE	Jess ISDS260875
		IE	CMM's Pimu J1514/06n	IEI	Jack RegV1257/2005
E	Bell J2195/12n			IEE	Liz RegV1645/2000
		EH	Bill ISDS285436	EII	Moss ISDS265527
				EIE	Fly ISDS268510
		EE	Belle ISDS285495	EII	Glen ISDS273878
		EEE		EEE	Maid ISDS268543

1- ja 2 luokan mestaruuskisat Kiteellä

Teksti: Helena Pesonen

Pikkumestisten yleisöä.

Kuva Helena Pesonen

Kilpailijat saivat nauttia elokuun auringosta ”pikkumestaruuksissa” Kiteellä elokuun alussa 7.-8.8.2021. Minna Eronen ja Santeri Käyhkö järjestivät tilallaan kuluneena kesänä kunnioitettavan määrän kilpailuja touko- ja kesäkuussa. Kauden päätti nämä 1- ja 2-luokassa kilpailevin koirien omat mestaruuskilpailut. Järjestelyistä huokui ammattimaisuus ja pitkä kokemus paimennuskilpailuiden järjestämisessä, pienellä talkooporukalla kaikki toimi kuin rasvattuna. Minna Eronen ahkeroi lisäksi koko mestaruuskilpailun tuomarina.

Itäsuomalaiset, monimuotoiset pellot metsäsaarakkeineen ja kivirypäineen ovat kyntäjän ja niittäjän painajainen, mutta antavat suuret mahdollisuudet ratamestarille paimennuskilpailuiden

Ykkösluokan mestaruuspotretti.

KUVA HANNA NISKANEN

radan suunnitteluun. Mestaruuskisoissa käytettävällä pellolla oli kilpailtu aiemmin kesällä kahdesta eri suunnasta ja näihin

mestaruuskisoihin rata oli käännetty jälleen uuteen suuntaan, 180 astetta ympäri edellisistä 3-luokan kisoista. Radan

1-luokan mestaruustulokset lauantain ja sunnuntain yhteistulosten perusteella

7.-8.8.2021, Kitee
Tuomari Minna Eronen

sija	ohjaaja	koira	päivä	haku	nosto	luoksetuonti	ajo	häkki	yht	YHT	OLF
1.	Anniina Holopainen	FR DarthVader	la	19	9	18	20	10	76	150	
		su	14	10	15	25	10	74			
2.	Pirjo Vanhala	KP Pelkkä Pimu	la	20	9	17	7	8	61	112	
		su	20	8	2	17	4	51			
3.	Helena Pesonen	Toryhill Sid	la	18	9	10	14	8	59	109	
		su	18	10	1	21	aika	50			
4.	Leena Jussila	Kata	la	14	3	1	8	7	33	96	
		su	17	8	12	22	4	63			
5.	Tuula Olli	KP Pepita	la	9	6	1	18	5	39	95	
		su	16	7	15	16	2	56			
6.	Helena Pesonen	Kep	la	17	7	1	5	8	38	89	
		su	20	10	4	8	9	51			
7.	Tuula Olli	Dewr Flash	la	7	1	disk					
		su	16	2	1	23	4	46	46		

suunnittelussa oli käytetty mielikuvitusta ja hyödynnetty hyvin maastonmuotoja, rata oli tarpeeksi haastava mestaruuskisaa varten, mutta ei liian vaikea suurimmaksi osaksi nuorista koirista koostuville osallistujille. Lampaat olivat gotlanninturkislammassuuhia, erinomaisesti toimivia ja hyvin sopivia nuorille koirille myös. Uuhet liikkuvat oikein käsiteltyinä juuri sinne, minne ohjattiin. Koiran huonoa käytöstä uuhet eivät sietäneet, vaan aiheellisesti muuttuivat vaikeasti hallittaviksi.

Suomen paimenkoirayhdistyksen kilpailut ovat kaikille avoimet rekisteriin tai rotuun katsomatta, ainoa poikkeus on 1-luokan mestaruuskisa. Se on tarkoitettu alle 3-vuotiaille koirille. Nuoria koiria oli kisaan ilmoittautunut seitsemän. 2-luokan mestaruus on avoin kaikille koirille, jotka eivät ole vielä ylimmässä luokassa kilpailleet. Tähän luokkaan oli ilmoittautunut 12 koirakkoa.

Suomessa paimennuskilpailuiden taso on ilahduttavasti noussut vuosien saatossa, tähänkin kisaan koirat olivat hyvin valmistettuja. Toki nuorten ja kokemattomien koirien kanssa aina voi sattua jotain yllättävää, mutta suurin osa radoista oli hallittua ja siistiä paimennusta. Linjat hiukan hukkuivat ohjaajilta etenkin 1-luokassa. On ilmeisen vaikeaa kävellä ja katsoa yhtä aikaa lampaita, koiraa ja suoraa linjaa! Molempien luokkien voittajat erottuivat edukseen molempina päivinä tekemällä erinomaiset radat sekä pysymällä esimerkillisesti linjoilla. ■

Kakkosluokan mestaruuskolmikko palkintokuvassa.

KUVA HELENA PESONEN

Minna Eronen ohjeisti kilpailijoita radan suorittamiseen tuomaripuhuttelussa.

KUVA HELENA PESONEN

2-luokan mestaruustulokset lauantain ja sunnuntain yhteistulosten perusteella

7.-8.8.2021, Kitee
Tuomari Minna Eronen

sija	ohjaaja	koira	päivä	haku	nosto	luoksetuonti	ajo	jako	häkki	yht	YHT	OLF
1	Erik Kuhn	Haley	la	15	8	8	15	6	9	61	135	
			su	15	10	2	28	10	9	74		
2	Jaana Lumatjärvi	FR Nya	la	18	9	12	15	5	6	65	134	
			su	18	10	19	12	1	9	69		
3	Hanna Kyllönen	Rusty	la	17	6	10	10	7	10	60	119	79
			su	20	9	17	3	9	1	59		
4	Jaana Lumatjärvi	M.Cynfael	la	16	10	14	14	1	9	64	119	73
			su	18	9	6	5	8	9	55		
5	Kari Saatsi	Aurum Flumen Seren	la	18	10	4	15	5	8	60	118	
			su	19	10	16	12	1	aika	58		
6	Hanna Niskanen	Glencregg Jimi	la	19	10	17	5	8	10	69	69	
			su	20	10	disk						
7	Ninka Reittu-Kuurila	Lyn	la	10	3	10	18	3	7	51	51	
			su	12	10	17	disk					
8	Merja Lappi-Rantala	Valmis Muumi	la	3	5	10	10	3	6	37	37	
			su	10	1	1	kesk					
9	Hanna Repo	Island Finley	la	5	5	15	15	aika		26	26	
			su	16	10	18	kesk					
10	Eija Huusko	Jack	la	17	3	2	disk					
			su	18	8	2	kesk					
11	Pekka Kolehmainen	Kelmi Dandaloo	la	12	3	1	disk					
			su	14	4	1	kesk					
12	Sanna-Mari Lohva	KP MyJoy	la									
			su									

Ykkösluokan mestarit: Farmirekun DarthVader "Herra Who" ja Anniina Holopainen

Anniina: Pikkumestaruuksien lähestyessä tajusin, että pikkukoira (2v.) ei ole startannut koko kesänä, vaikka alempien luokkien kisoja on ollut ennätysellisen paljon tarjolla. Niinpä ilmoittauduimme Kiteelle ykkösluokkaan, sillä koiralle ei ole kukaan vielä jakoa opettanut, eikä se sitä ole tainnut itseseenkään opiskella. Tämän pikkukoiran Farmirekun DarthVader eli tuttavallisemmin Herra Whon kanssa on edetty muutenkin hyvin maltillisesti. Pikkukoira kun tosiasiaa on kokoluokkaa extra large, on sen fyysiselle ja henkiselle kehitykselle annettu aikaa, ohjaajan keskittyessä muihin koiriin ja töihin. Ennen kisoja motivaatio treenaamiseen totuttuun tapaan kasvoi. Samoin kuin paniikki huomattessani, että koiralla on reppu pullollaan kallioin louhintaan sopivia työkaluja, muttei juuri lainkaan mitään sorkkarautaa pienempää. Noh, niillä mennään, mitä on annettu, sillä muutamassa illassa ei suuria muutoksia tehdä. Meidän onneksemme Kiteen turkislampaat olivat varmaan tottuneet saman tyyliisiin koiriin, eivätkä säikähtäneet Herra Who merkkistä tykinkuulaa. Kisarata oli mukavalla kumpuilevalla pellolla, haku ylämäestä. Lampailla oli tuonnin aikana hetken näköyhteys poistovarikon eläimiin, jotka olivat tien toisella puolella olevalla lohkolla. Vedot eivät kuitenkaan olleet pahoja, sillä lampaat olivat kilttejä ja pikkuluokkien etäisyydet pieniä. Ykkösluokassa sai kävellä kuljetuksen osuudet mukana. Miten voi ihmiselle ollakin niin vaikeaa yhtä aikaa katsoa lampaita ja koiraa ja kulkea suoraa linjaa! Hyvä, etten omiin jalkoihini kompuroinut. Pisteytys kuitenkin tehdään lampaiden kulkemista linjoista, ei ohjaajan kompuroinnista, ja se riitti meillä molempina päivinä luokan voittoon ja sitä myöten pikkumestaruuteen ykkösluokassa. Herra Who kiittää ja kumartaa kisajärjestäjiä ja yhdistystä sponsoreineen sapuskoista ja siirtyy harjoittelemaan jaksaja.

Esittely: Herra Who - Farmirekun DarthVader

Koira, jossa ei ole mitään pientä, koko, sydän, moottori, kaikki kokoluokkaa XXL. Herra Who on Erosen Minnan kasvatti, Minnan ykköskoira Nickin ja Nuutisen Anskun Raisan jälkeläinen. Raisa on edesmenneen Heppuni puolisko ja Heppuli oli mainio paimenkoira tällaiselle aloittelijalle. Siihen olisin kaivannut ainoastaan vähän enemmän puskua ja siksi Minnalta varailinkin tästä yhdistelmästä pentua. Ja sitä puskua kyllä sitten tuli. Wholla on jonkin verran silmää, onneksi hiukan myös luonnollisuutta sekä suuri halu eläimille. Koulutusta tämä koira kestää hyvin ja sitä kaipaaisinkin kovasti, ohjaaja vaan pitäisi vaihtaa aktiivisempaan. Tämä koira tekee kaiken aina täysillä, oli kyse sitten juoksemisesta tai nukkumisesta. Tästä koirasta ei heti lopu tekeminen kesken, täytyy toivoa, että kroppa säilyy ehjänä. Rakenne on onneksi suuresta koosta huolimatta terve. Silmätkin peilattiin taannoin terveeksi, jolloin Herra Whosta tuli myös jalostusuros, sillä luusto oli kuvattu jo aiemmin ja perusrata suoritettu 18 kk iässä. **AH**

Farmirekun DarthVader.

KUVA ANNIINA HOLOPAINEN

Farmirekun DarthVader J2465/19u

lyhytkarvainen, tricolour uros

synt. 25.4.2019

kasvattaja: Minna Eronen, Kitee

omistaja/ohjaaja: Anniina Holopainen, Mikkeli

I	Nick J2075/14u	II	Sam J1832/11u	III	Jaff J1719/07u
		IE	Lädängs Xara J1781/10n	IIe	Finn J1452/05n
		IEe		IIei	Taddymoor Joe RegV1775/2008
E	Raza J2160/15n	II	Kinloch Mika J2087/12u	IIee	Lädängs Molly RegV1228/2007
		IIi		IIei	Sweep ISDS277391
		IIe		IIei	Kinloch Penny ISDS00/305855
E		IIe	Ranya J1960/13n	IIei	Pomo J1792/10u
		IIee		IIei	Faith J1627/08n

2-luokan mestarit: Haley ja Erik Kuhn

Erik: Haley is a 4 year old daughter of our Mira. Her father is Satu Rantamaa's Nico. She is a natural dog with good sheepsense. However, Haley needed a lot of time and patience to grow into a more confident dog. In the beginning she had issues with noises and tight spaces. Till today she is not the best traveller.

The first day was a great challenge due to the fact, that one of the ewes didn't want to play along.

Haley did a good job keeping the one at bay and still manage to get all of them through the course.

On Sunday we had a good run and ended up not only winning that day but also the title.

Vapaa suom. Erik: Haley on nyt 4-vuotias ja meidän Miran tytär. Sen isä on Satu Rantamaan Nico. Haley on luontainen, hyvin lampaita lukeva paimen. Se tarvitsi kuitenkin paljon aikaa ja kärsivällisyyttä kasvattaakseen itsevarmuutta. Aluksi se reagoi ääniin ja ahtaisiin paikkoihin ja edelleenkin se ei ole paras matkustaja.

Ykköspäivän suurin haaste oli uuhi, joka ei halunnut tehdä yhteistyötä. Haley teki hyvää työtä pitäessään tätä uuhtä mukana ja silti saaden meidät radan läpi. Sunnuntaina meillä oli hyvä rata ja lopuksi päädyimme voittamaan sekä sunnuntain kisan että mestaruuden.

Haley on tämän kauden kakkosluokan mestari. KUVA KIRSTEN JAGUSCH

Haley 2416/17n

mustavalkoinen, lyhytkarvainen narttu

synt. 27.3.2017

kasvattaja/omistaja/ohjaaja: Erik Kuhn, Hankasalmi

Haley vei Erik Kuhnin kakkosluokan mestariksi Kiteellä. Tässä lauontain karsintaradan tolpan kierrossa.

KUVA ANNE KONSTI

I	Nico J2413/14u	II	Llangadog Gary ISDS00/308277	lii	Llanfyllin Spot ISDS281596
		Iie		Iie	Gwen ISDS281000
		Ie	Llanfarian Nike ISDSNL/296006	Iei	Rock ISDS293637
E	Mira J1749/10n	lee		lee	Lass ISDS262619
		Ei	Killiebrae Ben J1709/08u	Eii	Killiebrae Laddie ISDS262753
		Ee	Tafie J1282/03n	Eie	Molly ISDS263298
		Eei		Eei	Flash J1118/97u
		Eee		Eee	Fjel J1215/01n

Kisojen järjestämisestä nautoilla

Teksti: Ann-Mari Lintunen

Nautakisoissa on äärettömän tärkeää, että eläimet tuodaan kisapellolle rauhallisesti, rennosti ja määrätietoisesti. Pirjo Vanhala ja Mimmi ovat erittäin kokenut kaksikko niin nautapaimenina ja tolpalleviejinä.

KUVA JAKE KUKOWSKI

Kokeilimme tänä vuonna uutta tyyliä syksyn nautakisojen järjestelyissä. Vuoden Nautapaimen -kilpahan on tähän saakka pidetty Juvalla Teittisen Heikin järjestämänä. Parina edellisenä vuonna olemme osallistuneet järjestelyihin pikkuisen enemmän, kun Matin eläimistä on käynyt kymmenkunta hiehoa juoksemassa Juvan kisoissa. Tänä vuonna Heikki ehdotti jaettua kilpailua, jossa karsintalähdöt kilpailtiin kahdella tilalla, siis Muumaan lisäksi meillä Mikkeliissä Tuhkalaisen Matin tilalla ja itse nautamestaruus ratkottiin tuplahakuradan finaalissa. Maanantaina kilpailtiin vielä ykkösluokka kahtena erillisenä kilpailuna. Systeemi vaati kaksinkertaisen kisainfran ja sunnuntaiaamulle myös tuplamiehityksen varikoille. Plussaa oli se, että päästiin kokeilemaan ensimmäistä kertaa finaalirataa sekä lyhyemmät kisapäivät eläimille. Joskin sunnuntaina Muumaan eläimet joutuivat kokopäivähommiin, mikä kyllä näkyikin finaalin loppuvaiheessa muutamana valitettavan tympääntyneenä hiehona.

Paljon oli uutta, ja paljon opittiin, toivottavasti myös jatkossa osataan opimaamme hyödyntää. Karsinnat tehtiin kahdessa osassa niin, että puolet kilpailijoista ajoi ratansa lauantaina Juvalla ja toinen puoli Mikkeliissä. Sunnuntaiaamulle vuorot vaihtuivat päikseen. Jälkiviisaina ajattelemme nyt, että finaali olisi pitänyt kuitenkin ajaa kolmantena päivänä, jotta niin koirat, kuskit kuin naudat olisivat jaksaneet paremmin. Toki viikonloppu olisi pidentynyt sitten entisestään.

Vaikka miten pyrkisimme täydellisiin järjestelyihin, on (ainakin toistaiseksi, tällä kokemuksella) hyväksyttävä se, että nautojen kanssa liikkuvia osia ja yllätyksiä on enemmän kuin lammaskisoissa, ja siksi myös tuurilla voi olla merkitystä menestymisessä. Naudat eivät laumaan- nu lainkaan sillä tavoin kuin lampaat, ja koiran tärkeimmät valtit ovat oikeastaan kokoaminen, tilannetaju ja hyvä eläinten käsittely. Koiran on pidettävä eläimistä kiinni koko ajan. Ja ohjaajan on osattava luopua täydellisistä ajolinjoista, mikäli joku eläimistä näyttää tympiintyvän radalla. Mutta vaikka ohjaaja ja koira olisivat

hyvinkin taitavia, kilpailu saattaa päättyä huonolla tuurilla jo nostossa varikolle karakaavaan eläimeen. Esimerkiksi eläinten kiimat muuttavat niiden käytöstä paljon niin yksilönä kuin laumanakin. Stressin kokeminen tunnetusti vahvistaa kiimaa, mikä varsinkin pitkinä kisapäivinä voi tuoda yllätyksiä.

Nautakisojen varikot työllistävät viisi osaavaa ihmistä ja vähintään neljä koiraa, kun lammaskisoissa pärjätään tyypillisesti 3-4 ihmisellä ja kahdella koiralla. Meillä jäi ensikertalaisina Matin kanssa eläinten totuttaminen kisaradalle vähän liian vähälle, ja teimme sen aivan liian pienellä porukalla, jolloin hiehot kävivät radan ja varikon läpi vain kerran. Edellisten nautakisakokemusten perusteella kuvittelimme, ettei niitä kannata juoksuttaa systeemin läpi kuin yhtenä päivänä, ettei kyllästy- mistä tulisi kolmena kisapäivänä. Siksi ensimmäiset kuusi kisaajaa saivat turhan innokkaasti liikkuvat eläimet, mikä jäi hiukan harmittamaan. Toiselle kierrokselle lähtiessä tilanne parani huomattavasti. Eläimemme ovat myös lähtökohtaisesti niukemmin paimennettuja kuin Muu-

maassa, koska niillä ei treenata järjestelmällisesti. Kaikki kyllä ymmärtävät hyvin koiraa, mutta varmasti niille olisi ollut apua ylimääräisestä käsittelykerrasta ennen kisaa.

Varikoiden onnistunut sijoittelu ja hyvä suunnittelu ovat ensisijaisen tärkeitä asioita nautojen kanssa toimiessa. Meillä oli Matin pihapelloilla paikan suhteen onneakin matkassa, kun lopulta keksimme, miten ympyrä kulkee ja mihin suuntaan. Kun eläimillä on vain yksi suunta kisapellolta takaisin varikon rauhaan, ei vetoa ehkä tullut samalla tavoin kuin Muumaassa, jossa eläimet tulevat ja lähtevät radalle samasta veräjästä. Heikin kokemuksen mukaan kisalaumojen poisvienti radalta tiukasti kontrolloiden vähentää oleellisesti niiden vetoa poistovarikolle. Tämä on myös onnistuttava kertomaan selkeästi poistoporukalle tai kisaajille, jos kisaajat huolehtivat itse poistovarikolle viennin.

Ihan kaikkien eläimien kohdalla ei osaavinkaan varikkoporukka pysty ennakkoimaan, miten kukin tulee radalla käyttäytymään. Lisäksi käytös muuttuu kisojen aikana. Kun meillä eläimet menivät häkkiin ensimmäisellä totutusajoker-

Mikkelissä varikko saatiin sijoitettua notkoon, josta ei ollut näköyhteyttä kisaradalle oikeastaan lainkaan. Kisan isäntä Matti Tuhkalainen (kuvassa keskellä) ei näin ollen nähnyt yhtään suoritusta kolmipäiväisen kisaputken aikana. Lisäksi paikka oli mukavasti suojassa tuulelta.

KUVA ANN-MARI LINTUNEN.

ralla käytännössä lähes itseksensä häkistä kovasti kiinnostuneina, oli ainakin lauantaia iltapäivällä jo työn ja tuskan takana saada niitä sinne. Myös vedot muuttuvat, kun ne oppivat varikon ja unohtavat laitumen tavallisemmat reitit ja paikat. Kisan aikana hyllytimme kaksi eläintä, toisen pienen ontumisen ja toisen kertakaikkisen jääräpäisyyden vuoksi, lisäksi nuorin mukana ollut hiehoneito Tarra onnistui

suihkimaan aitojen alitse varikolla niin taitavasti, ettei se lopulta juossut rataa kisoissa kertaakaan. Nautoja oli niukahko porukka käytettävissä, eikä niitä siksi pysty kovin montaa pistämään sivuun. Tästä myös seuraa, että ne ovat pienessä liikkeessä varikolla koko ajan. Lyhyet kisapäivät paransivat selkeästi eläinten tasalaatuisuutta, ja varmasti myös niiden hyvinvointia. ■

Nikke ja Riha: Nautakisajärjestelyt teettävät monenmoista etukäteishommaa. Ann-Mari ja Heikki käyttivät aikaa mm lehdistötiedotteen kuvien ottamiseen. Käytännöllisyyden vuoksi kuviin päätyivät heidän koiransa: vuoden 2020 Nautapaimen Nikke ja kisan keltanokka KP Riha.

KUVA ANN-MARI LINTUNEN.

Tuomarina toimiminen on haastavaa

Teksti: Kari Kotikoski

Tuomarin pitää keskittyä täydellisesti meneillään olevaan rataan. Minna Eronen tuomarina tämän vuoden Pikkumestiksissä Kiteellä.

KUVA ANNE KONSTI

Tuomarilta vaaditaan monia ominaisuuksia: pitää olla tasapuolinen ja oikeudenmukainen ja reagoitukyky tulee olla kohdallaan. Erilaisiin tilanteisiin pitäisi pystyä sopeutumaan nopeasti. Tämä auttaa tekemään nopeita päätöksiä, jotka pitää uskaltaa toteuttaa hetkessä. Hyvä tuomari tulee myös toimeen ihmisten kanssa ja saavuttaa näiden luottamuksen, vaikkakin joskus kisatilanteissa ohjaajilla voi tulla tuomarille aika-ajoin kärkestäkin sanottavaa. Näistä tilanteista päästään kuitenkin yli keskustelemalla ja ajan kanssa kaikki tilanteet rauhoittuvat, joten ei paineita!

Sääntöjä tulee noudattaa, vaikka lajin luonteeseen kuuluen, näistä säännöistä on erilaisia tulkintoja. Esimerkiksi tuomari Walesista on tottunut erilaisiin lampaisiin ja olosuhteisiin kuin mihin muualla Euroopassa on totuttu. Tästä johtuen on hyvä, että kisatilanteissa pystytään ottamaan olosuhteet huomioon. Säännöistä tulisi erittäin pitkät, mikäli niihin alettaisiin eritellä, missä olosuhteissa otetaan pisteitä pois ja missä ei. Paimennuksessa on niin monta eri muuttujaa, jotka vaikuttavat arvosteluun.

Tuomarina toimivan ihmisen kannattaa seurata, mitä muualla tapahtuu, sillä paimennusharrastus kehittyä jatkuvasti ja taso

maailmalla nousee. Kokeneemmilta tuomareilta kannattaakin kysellä asioita ja vinkkejä, kuinka voisi omia toimintatapojaan kehittää. Pelkästään jo kuuntelemalla muita tuomareita voi saada itselleen arvokasta tietoa. Näin pystyy kasvattamaan ja kehittämään omaa tapaansa tuomaroida ja arvostella kisasuorituksia.

Yksi haaste tuomaroinnissa on, mikäli tuntee kisaavan koiran ja ohjaajan hyvin. Tällöin voi olla ennakoasenteita, jotka saattavat salakavalasti vaikuttaa tuomarointiin ja pisteytykseen. Näissä tilanteissa tulisi vain keskittyä hetkeen, unohtaa kaiken muun ja keskittyä ainoastaan siihen, mitä sillä hetkellä kisapelolla näkee.

Kisoissa täytyy pitää silmä tarkkana, eikä keskittyminen saa herpaantua hetkeksikään suorittavasta koirakosta. Silmän räpäkässä voi tapahtua vaikka mitä ja pelkästään papereihin vilkaisun aikana kisaava koira on voinut tehdä arvosteluun vaikuttavia asioita. Tuomari ohjaa koko balettia, sillä hän neuvoo varikoita ja ohjeistaa avustavia henkilöitä kisoissa. Hän vastaa tuloksien oikein ja selkeästi kirjaamisesta.

Tehtävälistaan kuuluu myös paimennettavien eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen, jotta kipeitä tai sairaita eläimiä ei kilpailuihin oteta mukaan missään tapauksessa. Tämä koskee niin paimennettavia eläimiä kuin kisaavia tai varikolla työskenteleviä koiria. Isommissa kisoissa tuomarin avuksi on hyvä ottaa ratamestari, joka hoitaa niitä kisojen kulkuun vaikuttavia asioita, jotka eivät liity suoraan tuomarointiin. Kaikki keskustelu ja kommentointi olisi hyvä ohjata ratamestarin kautta näissä tapahtumissa, jotta tuomari voi keskittyä täysin ratojen tuomarointiin.

Tuomarin tehtäviin kuuluu myös tarkistaa kisarata ja olosuhteet. Näihin voidaan tehdä muutoksia, mikäli ne katsotaan tarpeellisiksi. Kisat on aina hyvä suhteuttaa olosuhteisiin ja pyrkiä siihen, että kisat olisivat tasoltaan sopivat.

Itse ainakin nautin siitä, että saa katsella hienojen koirien ja ohjaajien yhteistyötä kisaradalla. Paras palkinto mielestäni tuomarin työstä on se, kun joku onnistuu radalla ja saa antaa hyvät pisteet kisasuorituksesta. ■

Perusradalle tarvitaan aina kaksi tuomaria. Myös kisoissa voi olla joskus useampi tuomari arvioimassa ratoja. Tämän vuoden nautamestaruusfinaalin tuomaroivat Katri Piilola ja Nilla Salonen yhdessä. He mahtuivat hyvin samaan tuomarikoppiin.

KUVA ANNE KONSTI

Perusradalta eväitä jalostukseen?

Koonnut: Ann-Mari Lintunen Kuvat: Heli Ahonen (Muumaan nautaperusradalta marraskuun puolivälissä)

Paimenpostin perusratasarja on edennyt viimeiseen osaansa. Tällä kertaa kyselimme pitkäaikaisilta paimentajilta, perusratatuomareilta ja paimenkoirakasvattajilta heidän näkemyksiään perusradan merkityksestä suomalaisen työkoirapopulaatioon, ja ajatuksia siitä, mikä perusratasysteemissä on hyvää, mikä huonoa ja mikä mahdollisesti kehitystä vaativaa.

Minna Eronen, yhdistyksen perusratavastaava

Perusrata on tällä hetkellä ainoa mittari, jolla voidaan testata koirien paimennuksellisia käyttöominaisuuksia ja soveltuvuutta kotimaisiin olosuhteisiin. Mielestäni sen merkitys on ainakin tähän asti ollut aika merkittävä SPKY:n jalostuksellista

koirakantaa ajatellen. Yhdistyksellä on iso vastuu pitää huolta siitä, että jalostuksellinen koira-aines pysyy jatkossakin riittävän hyvänä. Perusrata on mielestäni kilpailutoimintaa tärkeämpi asia, vaikka se tosin jää pahasti tuottoisamman kilpailutoiminnan jalkoihin.

Perusrata testaa koiran viettivoimakkuutta riittävällä tasolla. Parempaa testausmenetelmää ei toistaiseksi ole tullut vastaan, eikä soraäänistä huolimatta parannusehdotuksia ole juurikaan tullut. En suoraan lähtisi muuttamaan perusradan konseptia.

Karjapaimenen Sumppi kasaa laumaa Katri Piilolalle korvamerkin lukemista varten. Lampaan kiinniotto korvautuu nautaperusradalla sillä, että koira pitää eläimiä oma-aloitteisesti hyvin lähellä ohjaajaa, joka ei välttämättä edes tiedä, missä koira milläkin hetkellä on.

Nautalauman kuljetuksessa haastetta saattavat tuoda eläimet, jotka kulkisivat mieluiten omia polkujaan. Koiran on kasattava laumaa aktiivisesti ja pystyttävä ratkaisemaan vapaassa kuljetuksessa itse, milloin poimia eroon pyrkivä eläin toisten joukkoon ja milloin on aika hakea kauemmas jääneet kaverit. Kuvassa Helena Pesonen ja Toryhill Sid. Tuomareina keskellä toimintaa Katri Piilola ja Minna Eronen.

Kehityskohteita löytyy varmasti, mutta kysymys kuuluu, ovatko ne pitkässä juoksussa tarpeellisia ja ketä parannukset palvelisivat. Välillä olen miettinyt ja ehdottanutkin esim. hyväksytyn pisterajan nostamista, mutta olen kääntynyt enemmän tuomarikoulutuksen tärkeyteen. Eli nykyisellään kehittäisin tuomarikoulutusta. Perusratavastaavan roolissa kehittäisin ilmoittautumis- sekä perusratamaksujärjestelmää sujuvammaksi sekä ilmoittautujille että ilmoittautumisten vastaanottajille. Tiedotusta on pyritty kehittämään, mutta siinä on jatkuvasti parantamisen varaa.

Juha Moisander

Perusrata on ollut yhdistyksessä käytössä pitkän aikaa, omien arkistojeni perusteella vuodesta 1987 alkaen ja sitä päivitettiin noin 10 vuotta sitten. Arvioitaessa perusradan merkitystä pitää miettiä, mikä muu voisi antaa objektiivisen kuvan koirasta ja sen ominaisuuksista. Kilpailuissa tuomarin arvostelu on siinä, kuinka hyvin paimennettavat eläimet kulkevat radan, ei sitä, millaisia ominaisuuksia koiralla on.

Perusrata on kahden ihmisen arvio koiran sen hetkisistä paimennusvaistosta sekä ominaisuuksista. Perusradan arvostelussa tavoitteena on saada koiran omi-

naisuuksista selkeä kuva ja nähdä koiran sen koulutuksen läpi.

Nykyisin, kun treenataan perusrataa, jotta päästään radasta läpi, nähdään perusrata yhtenä kilpailuluokkana, joka se ei ole. Kun harjoitellaan, yleensä halutaan korjata jokin heikkous tai ominaisuus koirassa. Perusradan harjoittelu

ei ole kielletty ja sillä myös edistetään koiran työkäyttöä, mutta siinä myös helposti piiloutuvat koiran omat luonnolliset toimintatavat sekä reaktiot. Jotta helpotettaisiin koulutuksen läpi näkemistä, tulisi radan suorituksessa olla tuomareilla vieläkin suurempi niin mahdollisuus kuin tapa muuttaa suorituksen tehtäviä koiraa-

Vapaassa kuljetuksessa ohjaajan tehtävä on kulkea eteenpäin ja jättää vastuu eläimistä koiralle. Kuvassa Katri Piilola ja Sumpi, tuomarit Minna Eronen ja Helena Pesonen, taustalla tuomarikokelas Terhi Kälkäjä.

Kuljetuksessa koiran pitää yhtäaikaaisesti pitää laumaa koossa ja kuljettaa. Johanna Koivuluoma ja Ruska.

kohtaisesti. Toisaalta tämä myös haastaisi tuomarien asiantuntevuuden sekä taidot olla tehtäviensä tasolla.

Mikäli perusradasta haluttaisiin saada enemmän irti, pitäisi pystyä selkeämmin piirtämään se kuva koirasta, minkälaiset ovat koiran vahvuudet ja heikkoudet. Sekä niin selkeästi millaiset eri ominaisuudet ovat, että kun arvostelukaavaketta lukee henkilö, joka ei ole paikalla ollut, pystyisi tämä kaavakkeesta näkemään, millainen koira on oikeasti. Tärkeämpää kuin, onko rata hyväksytty vai hylätty, olisi saada dokumentoitua koiran ominaisuudet niin, että tätä dataa pystyttäisiin käyttämään hyväksi jalostuksessa, kun etsitään sopivaa urosta tai narttua. Halutaanko vahvistaa tai korjata joitain ominaisuuksia jalostuksen myötä. Nyt perusrata on työkalu, jolla ei paimentavat tai hankalasti koulutettavat teoriassa pystytään rajaamaan jalostuksen ulkopuolelle.

Perusrata tilaisuudet, jotka ovat täynnä ennen kuin ilmoitus ennättää tulla julkiseksi, syövät luottamusta yhdistyksen toimintaa kohtaan. Perusradan kohdalla pidän erityisen tärkeänä, että jääviysasiat

tulevat olemaan aina hyvin tiukan seulan alla. Kilpailuissa on nähty lisääntyvissä määrin tätä ilmiötä, jossa osa koirista on hyvinkin tutulla radalla ajamassa tuttuja lampaita, tutuista tuomareista nyt puhumattakaan.

Annika Paarvio

Perusrata otettiin käyttöön, jotta työkoirien kykyjä voitiin tarkistaa ja vertailla toisiinsa. Ennen oli, kuten nytkin on, paljon hyvin toimivia koiria, jotka tekevät koko työuransa kotitilalla. Näiden koirien jalostuskäyttöä ajatellen on erittäin tärkeää, että on olemassa koe, jolla mitataan koiran koko paimennustoimintaa myös vieraassa ympäristössä sekä vierailla eläimillä. Yksi tärkeä tehtävä perusradalla alkuun oli koiran koulutettavuuden mittaaminen. Tämä paranikin melkein heti, kun vanhempainsukupolvelle asetettiin selkeät vaatimukset.

Yhdistyksen rekisteri ja työkoirien jalostus sekä koulutus kulkevat käsi kädessä. Perusrata on tälle toiminnalle todella tärkeä työkalu. Perusrata on koe, joka oikein järjestettynä antaa hyvän kuvan koiran paimennusominaisuuksista, eikä

vaadi kovin pitkälle vietyä koulutusta. Optimaalinen koe käydään sopivan haastavilla lampailla ja rata on asetettu niin, että myös lampaiden vedot ym. antavat tuomareille mahdollisuuden muodostaa koiran ominaisuuksista selkeän kuvan lyhyessä ajassa.

Toisaalta taitava ohjaaja pystyy suorittamaan radan tottelevaisella koiralla, vaikka tältä puuttuu lähes täysin paimennusvaisto. Varsinkin, jos lampaat ovat liian kouliintuneita seuraaman ihmistä, jos ne sitten "jätetään rauhaan". Tällaisten ratojen suorittaminen ei anna juuri minäkäänlaisia työkaluja tuomareille, joiden arvostelun päämäärä on ratkaista, onko kyseinen koira sopiva työkoirajalostukseen vai ei.

Perusrata sellaisenaan on minusta hyvä ensimmäinen seula työkoiran jalostusta ajatellen. Jos koiralla tehdään paljon jälkeläisiä, haluaisin siltä lisänäyttoa. Olisiko se sitten isojen laumojen paimennusta (vaatii voimaa ja näkemystä), kisaradan ajoa (vaatii malttia ja pienten kinkkisten laumojen ajoa), lampaiden keräämistä biotoopeilta (sitkeys, maltti ja kokoamistaito) tai jotain muuta. En tiedä,

Tuomarit keskeyttävät radan välillä esimerkiksi neuvoakseen, neuvotellakseen pisteytyksestä tai kirjatakseen pisteitä. Koirakon tehtävänä on silloin rauhoittaa tilanne ja pitää eläinlauma kevyessä hallinnassa. Myös perusradan suorittaja voi pyytää tauon ja kysyä neuvoa. Radalla Johanna Koivuluoma ja Ruska, tuomareina Helena Pesonen ja Minna Eronen.

miten tällainen olisi toteutettavissa, mutta jotenkin tuntuu, että ”pelkän” perusradan perusteella ei tarvitsisi tuottaa loputtomasti jälkeläisiä.

Helena Pesonen

SPKY:n paimenkoirarekisteri on arvokas ja ainutlaatuinen olemassaan. Perusrata on rekisterin perusta ja edellytys muiden rekisterien/rekisteröimättömien koirien saamiseen aitoon työkoirarekisteriin. Suomessa tuskin olisi työkoirien käyttöä nykyisessä laajuudessa ilman perusrataa ja jalostukseen käytettävien koirien valintaa perusradan suorittaneista koirista. SPKY rekisteröinti on laadun tae. Kaikenrotuisia koiria tarjotaan maataloille työkoiriksi, mutta valitettavasti tyhjistä puheista ja lupauksista kärsii viimekädessä toimimattoman koiran omistaja.

Perusrata on puutteineenkin tähän mennessä paras tapa testata erilaisia töitä tekeviä työkoiria edes jotenkin standardisoiduissa olosuhteissa. Perusradan osa-alueet ovat kaikkien normaalin paimenvaiston omaavien koirien suoritettavissa olevia tavallisia työtehtäviä, eikä näiden perustöiden opettamiseen pitäisi tarvita vuosien koirakuiskaajaopintoja ohjaajalta.

Ohjaajan vaikutusta on mahdoton-

ta poistaa koirasta, tämä on suurin vaikeus koiraa arvioitaessa. Taitava kouluttaja osaa poistaa tai piilottaa koirasta ominaisuuksia, jotka taitamattomalla ohjaajalla voivat estää koiran radan hyväksymisen (esimerkiksi ruma pureminen). Toinen ongelma on ”ylikoulutetut” koirat, joista ei löydy omaa paimennusta enää ollenkaan. Ei ole vaikeaa opettaa nöyrästä paimenkoirasta robottia, jonka luontaiset ominaisuudet ovat kadonneet. Tuomarin on todella hankala sanoa tällaisesta koirasta yhtään mitään. Poispäinajon merkitystä voisi korostaa nykyistä enemmän. Tai peruskuljetus-osion saisi vaihtoehtoisesti suorittaa poispäinajona. Vastaavasti vapaakuljetus -osio voisi olla pidempi näissä tapauksissa.

Joka vuosi on puhetta, ettei perusratoja järjestetä tarpeeksi. Tänä vuonna perusratatilaisuuksia peruttiin osallistujapulan takia ensimmäistä kertaa pitkään aikaan. Eli mahdollisuuksia ratojen suorittamiseen on varmaan ollut vähintäänkin riittävästi? Jalostuksen kannalta olisi mielenkiintoista nähdä eri pentueiden ja urosten pentuja esimerkiksi vuoden ikäisenä tai juuri syntyneenä, seuraava katselmus perusradalla ja vielä yksi vaikka viisivuotiaana, etenkin kilpailuissa käy-

mättömät koirat olisi mukava nähdä vanhempanakin. Tällöin saataisiin näkyville ja kasvattajien tietoon myös uroksia, jotka eivät kilpaile. Käytännössä varmaan täysin mahdoton järjestää pitkien etäisyyksien ja lyhyen kesän Suomessa, jos koiraa ei ole tarkoitus käyttää jalostukseen, niin harvalla omistajalla riittää intoa roijata koiransa johonkin näyttille.

Nilla Salonen

Suurempi merkitys, kuin yksittäisen koirien perusradoilla olisi, jos paljon käytettyjen urosten jälkeläisistä saisi tehtyä koosteen perusradan suorittaneista. On aina eri asia, miltä jokin koiraa näyttää ja vaikuttaa jollain ohjaajalla. Koosteesta näkisi, mitä mikin uros periyttää oikeasti, se olisi hyvä saada selville. Vanhemmat harvoin suoraan periyttävät sitä, mitä kussakin yksilössä näemme. Tämähän on tuttua karjanjalostus puolelta, indeksit peliin. Tuloksia on, mutta emme tiedä, miten arvostelu on vaikuttanut. Enkä uskalla arvata.

Olisi myös hyvä, että jalostuslistalla olevien urosten perusratatulokset olisivat astutusta harkitsevien nähtävillä. Pennun ostajat voisivat myös pyytää nähdä ko. nartun suorituspaperit. Avoimuus olisi hyvä, mutta en oikein usko, että onnistuu.

Plussaa perusratasysteemissä on, että koirista saadaan tietoa. Miinuksena, että perusradassa painotetaan paljon koulutusta ja jos ei ole viimeisen päälle kisatayppinen suoritus, ei ehkä osata arvostella. Tässä ei saa olla kyse suorituksen kisaomaisuudesta, vaan koiran viettivoimaisuudesta ja hyvästä tai ainakin tarpeeksi vahvasta hermorakenteesta. Koirien pitäisi kestää jonkinlaista painetta ja sanomista. Tämähän on arvostelulaji ja liian herkat ja aivan luupää pitäisi karstiutua tai karsia pois.

Minimipisterajaa pitäisi mielestäni nostaa ja arvostelua yhtenäistää. Tässä katsotaan koiran toimintaa, ei ohjaajan virheitä tai huonoa ohjausta. Sekin tietysti suorituksen kokonaisuuteen vaikuttaa. Itse nostaisin ja painottaisin viettivoimaisuuden pisteitä. Eli niihin jokaiseen, vaikka maksimissaan 8 pistettä. Järjestelyissä ja paikoissa on aina eroa. Kovin pienillä lammastiloilla, joissa on jatkuvaa treeniä, ei perusratatilaisuuksia tulisi pitää. ■

